NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ 1810 2000

RESIDENCE SUPERIEURE DU TONKIN
DEPOT LEGAL

MỖI SỐ : 0$02

NGÀY THỨ HAI 19 NOVEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°1701

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MANDI

	Hanoi	Hanoi đưa đến tận nhà	Hanoi đưa đến nhà ở Bảy Tuần	Hải-phòng và Tourane	Nam-định, Haiphong đưa đến nhà ở Phủ	Nơi xa
Một năm	6$00	6$96	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và Các công-sở	»	5.00	3.00	3.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-Y-LOÃN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une seule insertion. . . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Quan Thống-sứ Monguillot đối với việc cải-lương hương-chính Bắc-kỳ ta

Mới dây quan Thống-sứ Monguillot đi kinh-lược mấy hạt trong tỉnh Kiến-an, chủ-ý ngài đi là để xem xét việc cải-lương hương-chính trong các thôn xã đã có được cái hiệu-quả thế nào và để chỉ giáo cho các quan địa-phương, các hạng hào-mục già công dồn-đốc cho thành cái việc hay ấy. Cái hiệu-quả việc cải-lương hương chính Bắc-kỳ ta thế nào thì trong lúc nhất-sơ khởi biện này, được hay hỏng, nên hay hư còn tùy ở cái công săn-sóc dìu-dắt của các quan địa-phương, cái lòng nhận chân hiệp sự của các hạng hào-mục, chứ ta thật chưa dám quả quyết mà nhất-khái nói ngay rằng hết thảy thôn-xã nào cũng đã cải lương hoàn-thiện cả rồi, dân dấy dân-chính đều tu minh mà dân-phong đều thuần mỹ cả rồi; nhưng dù thế nào mặc lòng, ta cũng phải khen ngợi quan Thống-sứ Monguillot là một vị quí-quan, đối với dân mình là một dân ở dưới quyền lực Bảo-hộ của ngài mà đối với một việc hưng lợi trừ tệ cho dân mình còn có lòng chu-truân cần-khẩn đến như thế; sau nữa, ta không thể dừng được không trách vọng tới các quan địa-phương, các hạng hào-mục là những người chính mình có cái chức-vụ làm dẫu nóc, làm tai mắt chỗ dân mình, có cái phận-sự về việc cải-lương hương-chính, nên thể cái mỹ-ý của quan Thống-sứ mà đem hết thực-tâm thực-lực, làm cho việc cải-lương hương-chính thực có cái thành-hiệu viên-mãn mười phần mà không đến có cái tệ hư-nguỵ cầu-thả, tạ sự nhiễu dân vậy.

Phàm việc gì mà đã đến hư-nguỵ cầu-thả thì dù là việc công ích công-lợi to-tát thế nào đi nữa cũng chỉ thêm phiền nhiễu mà chẳng mong gì có thực-ích thực-lợi đến ai; thử xét những việc gọi là việc công-ích công-lợi cho dân mà chính-phủ Bảo-hộ xưa nay nhọc lòng vì dân ta trù tính, như việc phát giống lúa thóc, việc phòng dịch trâu bò là những việc lo cho nghề nông của ta giống-má được tốt thêm, sức sản khỏi hao hại, việc biên-thẩm nhân dinh, việc họa đạc điền thổ là những việc lo cho nền kinh-tế của ta điều-tế được ổn đáng, chi-phối được quân-bình, kể những việc như thế thì lợi-ích cho dân ta biết là nhường nào, mà đến lúc thừa-hành cũng đôi-dà, cũng hàm-hồ, không một cái gì là có thực-ích thực-lợi cả. Huống lại việc gì mà có kẻ tạ sự nhiễu dân vào đó nữa thì chẳng những lợi ích không thấy mà tệ hại e lại có phần thêm; tổng lý do dân công-cử, ai bảo là không nên, mà nghĩ đâu có cái tệ tranh nhau mất tiền trăm bạc ngàn, thủ nhau tới năm đời bảy họ; sưu-dịch phát tiền cố công, ai bảo là không phải, mà nghĩ đâu có cái tệ một suất phu phải khoán mấy đồng cho thầy lý, một trăm tre phải nộp mấy nén cho cụ thừa; đại-để cái lối dục nước béo cò, kẻ có quyền cổ thế thường khéo lạm dụng cái pháp lệnh của nhà-nước mà thừa gió bẻ măng; một lũ lưng đen khố cao chỉ cầu trời khấn bụt sao cho quan bắt cần dân bất nhiễu là may, chứ hễ động có việc gì là cũng đến mất làm mất ăn, phải bòp chắt cái của nước mất mồ hôi mà vái cả bốn phương để cầu cho thoát tội. Cái tệ hư nguỵ cầu-thả, tạ sự nhiễu dân thật đã làm cho bao-nhiêu lương-pháp mỹ-ý ở trong xã-hội ta đều thành ra bánh vẽ hết.

Việc cải-lương hương-chính ở Bắc-kỳ ta bây giờ tức cũng là một việc trong các việc của chính-phủ Bảo-hộ hưng-lợi trừ tệ cho dân ta đó. Việc ấy phát-khởi tuy đã lâu mà bắt đầu thực hành và thực-hành rõ mau chóng thì mới từ khi nhờ có quan Thống-sứ Monguillot nhậm cái trọng-trách thủ-hiến Bắc-kỳ ta đến giờ. Trong khoảng hai năm trời nay kể có bao nhiêu thôn xã đã lập được điều-lệ mới, đổi được khoán-ước cũ, bầu được hương-hội, dựng được sổ thu chi là nhờ về cái tinh-thần nghị-lực của ngài khích-khuyến thúc-đục mà nên cả; nhưng thì giờ qui báu của ngài đem tiêu-dùng về việc ấy không hề biết tiếc; những ý kiến cao xa của ngài đem nghiền ngẫm về việc ấy không hề biết mỏi. Một cái việc hưng lợi trừ tệ rất lớn cho một dân một xứ mà đã nhờ được có một người cầm cán nảy mực vững tay như thế thì còn gì may bằng.

Song, như trên kia đã nói, hầu hết những lương-pháp mỹ-ý ở trong xã-hội ta đều bị cái tệ hư nguỵ cầu-thả tạ sự nhiễu dân mà tệ ra giống quit hóa chanh mất cả. Nếu cái việc cải-lương hương chính này mà giữ khỏi được hai cái tệ ấy thì chắc thế nào cũng có được cái hiệu-quả tốt tươi, chứ nếu hai cái tệ ấy cũng lại xảy ra như mọi việc hưng lợi trừ tệ khác thuở nay, thì điều-lệ mới dù lập, khoán ước cũ dù thay, mà bởi được cái phí cổ lượt xói lần lại thêm cái phí tiệc trà đàm rước, bầu hương-hội mà một tên tộc-biểu cũng đấu giá hàng chục, một chân chánh-hội cũng đấu giá hàng trăm, dựng sổ thu chi mà chỉ mỗi đồng biên vào sổ mười đồng, thu mười chữ biên vào sổ một chữ, dân-chính tu-minh, dân-phong thuần-hậu chửa thấy đâu, mà dân-cao dân-chi lại thêm một cái lỗ hà bác-tước đi cho mau kiệt nữa.

Quan Thống-sứ Monguillot, vốn ngài hết lòng lo tính cho việc cải-lương hương-chính Bắc-kỳ ta thật có thành-hiệu, nên ngài không quản công khó nhọc đi kinh-lược luôn luôn trong các tỉnh để chỉ giáo cho các quan địa-phương, các hạng hào mục chịu khó lấy thực-tâm thực-lực mà làm cho việc ấy đạt tới được cái mục-đích lương hảo mới nghe. Các quan địa-phương, các hạng hào mục ta chắc là cũng biết thế cái mỹ-ý của quan Thống-sứ Monguillot, lấy cái lòng thành công-ích mà làm trọn cái việc hưng lợi trừ tệ cho dân ta, họa may hương-chính có được thật cải-lương mà không đến xảy ra có cái tệ hư-nguỵ cầu-thả, tạ sự nhiễu dân như mọi việc hưng-lợi trừ tệ khác thuở nay vậy.

T.

Ân-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 17 Novembre 1923

Quan Poincaré tại nghị-viện

Trước khi nghị-viện bàn đến những vấn-đề của các ông nghị-viện chất-vấn chánh-phủ, quan Poincaré có trần-thuyết mọi lẽ về cái chánh-sách của nước Pháp đối với vấn-đề bồi-khoản. Ngài có nói cái số trái-khoản của Đồng-minh nợ lần nhau không giảm đi, thì cái bồi-khoản của nước Đức phải nộp không thể giảm đi được. Ngài lại nói : Cứ như cái số tiền thu nhập trong hai sông Rhur, và các giao ước ký kết với các đại-biểu nước Đức, thì việc thu lợi trong hai sông Rhur sẽ được phát đạt hơn. Ta cứ đồng tâm hiệp ý với các nước Đồng-minh, mà bênh vực lấy cái quyền lợi của nước Pháp.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 18 Novembre 1923

Việc cứu đông-cung nước Đức

Báo *Temps* có nói : Việc cứu-đông-cung trở về nước Đức, thì dư-luận nước Bỉ coi là một vấn-đề quốc-tế, chứ không phải là một việc riêng cho nước Đức. Vậy Đồng-minh phải yêu-cầu cứu-đông-cung không được trù-lưu trong địa-hạt nước Đức. Dư-luận thấy nước Anh do dự về cái vấn-đề ấy, thì có ý lấy làm ngã lòng. Các báo nước Bỉ có nói : Khi liệt-quốc hội-nghị ở Versailles, thì chính ông Lloyd George và Lord Birkenhead đã hết sức yêu-cầu việc trừng-trị các tội-nhân và xét ân phế-đế cũng cứu-đông-cung. Lại như việc đặt lại hội-đồng kiểm-duyệt binh-vụ ở nước Đức là một việc quan-hệ cho cả các nước Đồng-minh và là điều cốt-yếu trong sự duy-trì cuộc bình-an, mà nước Anh cũng còn do dự không quyết-định thì dư-luận nước Bỉ cũng không hiểu ra làm sao. Tuy vậy nước Bỉ cũng hết sức trù tính cho các nước đồng tâm hiệp ý với nhau.

Việc nước Đức

Tin Leipzig. — Bốn người quản đội nước Đức có bắt và cáinh một viên trung-úy nước Bỉ thuộc về hội-đồng kiểm duyệt của Đồng-minh.

Đảng biệt-lập và đảng phản-đối hai bên xung đột nhau ở miền Sichengebirge. Tám người chết, và sáu chục người bị thương, quân lính trú binh đã dẹp yên.

Tin Berlin. — Các đảng về hữu-phái và đảng Dân-chủ đương điều-đình với đảng Quốc-dân. Các đảng có ủy viên lĩnh tụ đảng Dân-chủ tên là Scholtz lập tòa Nội-các, nhưng M. Scholtz từ chối không nhận.

Tin Dresde. — Von Seekt có lập một ngạch cảnh-sát cứu-viện, không thuộc về chánh đảng nào cả.

Ngày hôm qua ở Essen vẫn yên : Ngày hôm kia có 42 người thợ bị thương. Hiện đã có chín người bị bắt.

Tin Dortmund. — Bọn thất nghiệp và lính cảnh sát xung đột nhau. Một người chết và một người bị thương. Tại Dusseldorf, có mấy người đi xe ô-tô bắn súng vào một toán lính đi tuần, thì các quan trú-binh đã bắt lấy cái xe ô-tô, và đã tống giam hai người.

Tin Munich. — Von Kakr cấm không được phát giấy bình phẩm quốc-sự trong hạt hầu quốc Bavière. Ông lại định số khoai của các nhà nông phố phải nộp.

M. Roth, nguyên Thượng-thư của hầu quốc Bavière bị bắt về việc thông mưu khuynh-đảo chính-phủ.

Việc nước Hy-lạp

Chánh-phủ ưng chuẩn bức thư của M. Venizelos nói rằng ngày nay không có có gì mà thay đổi chính-thể.

Việc nước Anh

Trong lời dụ của Anh-hoàng nói về việc gia-hạn nghị-viện đến ngày 20 Décembre có nói việc nước Anh đề-xướng lên đặt một hội-đồng điều-tra, có cả đại biểu nước Hoa-kỳ, để xét cái năng-lực của nước Đức về đường tài-chính, nay không thành công thực nên tiếc. Trong dụ lại nói : Chánh-phủ nước Anh vẫn lưu-tâm đến mọi việc ở nước Đức. Sau cùng có nói : Nếu không thi-hành các phương sách để hàn-hộ các thị-trường của mình, thì cái nền kinh-tế nước Anh không sao phản khởi lên được.

Tại Thứ-dân nghị-viện nước Pháp

Buổi chiều hôm 16 Novembre thứ-dân nghị-viện đã bàn lời chất-vấn về các công việc tạo-tác ở hải-cảng Lorient, đến hồi 23 giờ 45, thì nghị-viện đầu phiếu tỏ lòng tin cậy chánh-phủ; đoạn nghị-viện hoãn đến thứ hai mới lại họp.

Tin Trung-hoa

Ngày 9 Novembre 1923

Liên-quân thắng trận

Liên-quân (quân đội về phái Tôn-Văn) đánh hai ngày lại lấy được Thâm-xuyên, lại thừa thắng tiến đánh Lão-long, địch quân lui về Lâm-trại.

Tin Bắc-kinh

Có tin đồn rằng Tào-Côn cử Trương-tuấn-Nhân làm ngoại bộ trưởng; nếu Trương không nhận chức, thì sẽ cử Lý-sĩ-Vĩ thay.

Lê-nguyên-Hồng sắp sang Nhật-bản

Có tin đồn rằng Lê-nguyên-Hồng sắp sửa bỏ Thượng-hải sang Nhật-bản.

Tình Hồ-bắc giới nghiêm

Tỉnh Hồ-bắc tuyên bố giới nghiêm lệnh, hành khách đi lại đều kiểm xét nghiêm nhặt lắm.

Trương-nhữ-Đồng làm Tuy viễn đô-thống.

Mã-phúc-Tường từ chức Tuy-viễn đô-thống, Tào-Côn cử Trương-nhữ-Đồng thay chức ấy.

Ở Bắc-kinh sắp tổ-chức chánh-trị thống nhất đảng

Cam-thạch-Kiều sắp tổ-chức một chánh đảng, đặt tên là chánh trị thống nhất đảng.

Sầm-đức-Quảng làm bí-thư-lệnh

Tào-Côn cử Sầm-đức-Quảng (con Sầm-xuân-Huyền) làm bí-thư-lệnh.

Ngô-bội-Phu sai quân cứu Trương-hồ.

Bắc-quân bại trận ở Trương-hồ, Triệu-hằng-Dịch bị thương, Ngô-bội-Phu đã sai quân đội đi cứu.

Ở Trực-lệ đã có cuộc chiến tranh

Ở Thương-hải đồn rằng ở Hi-phong-khẩu đã có cuộc chiến-tranh, quân Trực-lệ thua mấy trận luôn, nhưng Trực-lệ phái ở Thượng-hải đến nói rằng tin ấy không đích xác.

Việc tổ-chức Nội-các ở Bắc-kinh

Ngô-cánh-Liêm và Cao-lăng-Uất tranh nhau việc tổ-chức nội-các; Tào-Côn điều đình không xong, muốn giao việc ấy cho Tôn-hảo-Kỳ. Tôn ra Thượng-hải, đã đi đến nửa đường, Tào sai người đuổi theo triệu về, hết sức khuyên Tôn tổ-chức nội-các, Tôn bất-đắc-dĩ phải nhận, đã đệ từ tư sang quốc-hội.

Lý-Lữ sang hội chiến ở Đông-giang

Lưu-chấn-Hoàn (tây-lộ tổng tư lệnh) muốn cho mau xong cuộc chiến tranh ở Đông-giang, sai Lý-Lữ đem quân sang hội chiến.

Vi-quân-Anh sắp sang Đông-giang hội chiến

Vi-quân-Anh trước ở Đông-giang việc binh khó nhọc quá thành bệnh, phải về Hương-cảng điều dưỡng, bây giờ bệnh khỏi, đã ở Hương-cảng về Đông-giang đốc chiến.

BỎ NHAU VÌ NÓI DỐI

Mới đây một người kép hát Ý-đại-lợi, kết duyên với một người con gái nước Anh, hai vợ chồng bất hòa nhau, người chồng đến tòa án Luân-đôn xin li dị. Người chồng kêu với quan Tòa rằng :

« Vợ tôi nó nói dối tôi hồn trăm lần. Tôi có thể viện dẫn được đủ ba trăm năm mươi cái chứng cớ. »

Một tờ báo nước Pháp bình phẩm cái kiện ấy, có nói rằng.

« Nếu dịch địa chúng tôi mà là quan Tòa nước Anh, thì chúng tôi xử cho đôi bên không được li dị. Bắt hai anh chị nói dối đó phải hòa hợp với nhau, mà phải ở với nhau cho bách-niên giai-lão. Vì bên nguyên đơn kêu rằng vợ nói dối 400 lần, mà chỉ tìm ra được 350 cái chứng-cớ, thế thì ra người chồng cũng nói dối mất 50 lần. Đã nói được 50 lần thì 40 lần cũng nói dối được. Trời xe cho anh chị lấy nhau là phải lắm, còn kêu ca gì! »

NGHỀ THỢ CẠO Ở NƯỚC PHÁP

Mới đây trong báo *Le Commerce des Coiffeurs Parfumeurs*, M. Chauvin có viết một bài khảo cứu về nghề thợ-cạo rất tường tất. Ông nói ở Paris trong vòng bà năm nay số cửa hàng thợ-cạo giảm đi mất ngót 200 nhà. Nhưng ở ngoài châu-thành Paris và ở các tỉnh khác thì số cửa hàng thợ-cạo lại mỗi ngày mỗi tăng tiến lên nhiều. Cứ tính số dân cư ở Paris, cứ 1000 người lại có một cửa hàng thợ-cạo, ở ngoại châu-thành Paris, thì cứ 1.800 người lại có một cửa hàng thợ-cạo. Các tỉnh về phía Nam và phía Tây-nam, thì cứ 800 người lại có một cửa hàng thợ-cạo, ở Bordeaux dân số có 300.000 người, mà cả thảy có những 532 cửa hàng thợ-cạo, tính ra thì cứ 563 người lại có một hàng thợ cạo. Nghề thợ-cạo ở nước Pháp ngày nay là một nghề dễ kiếm tiền nhất, cho nên càng ngày càng thấy nhiều người xô đẩy nhau vào làm cái nghề ấy.

Ở ngay nước ta đây, xem chừng ngày nay cái nghề thợ cạo cũng đã tăng tiến lên nhiều.

QUYỂN SÁCH TO NHẤT THẾ-GIỚI

Trong Bảo-tàng viện British Museum bên Luân-đôn, có một quyển sách địa-dư rất to. Quyển sách ấy dựng đứng lên vừa cao bằng một đầu người lớn. Người nước Anh đã mệnh danh cho quyển sách ấy là « The lorgest book » quyển sách lo nhất thế giới. Quyển sách ấy lại còn có một cái lịch-sử rất vẻ vang : khi Sắc-lê đệ-nhị Hoàng-đế, khởi phục được giang san, lên ngôi cửu ngũ, thì hãy giờ thần dân nước Anh mới đem dâng ngài quyển sách ấy, để tỏ lấm lòng trung nghĩa đối với hoàng-gia, bởi thế cho nên ngày nay người nước trân tàng lấy làm một vật quốc-bảo vậy.

Cuộc điều-tra về việc làm tư-điền Việt-Nam

Ái-nam và ái-nữ

Ta có hai tiếng « lại-cái » và « lại-đực », lại-cái chính là nghĩa « Ái-nam » mà lại-đực chính là nghĩa « Ái-nữ » vậy; nay xin lược giải ra sau này :

Lại-cái, vốn là đàn ông hóa lại đàn bà, cho nên tính hay hồ-ngươi, hay làm bộ, mặc yếm, ăn trầu, đeo hoa, đeo hột, v. v. lại hay phải-lòng đàn ông, ưa đàn ông, không ưa đàn bà. Có lấm người nuôi trai, có lấm anh trai tính nghịch hay quyến rũ những người lại-cái để mà bơm của, ở miền Bình-thuận có nhiều phường múa-bóng, mà phần nhiều là người lại-cái, thoạt mới trông thấy cách phục-sức của họ, thì ngỡ là toàn đàn bà, nhưng ai đã thường hay chiêm nghiệm thì cũng biết rõ được. Tính tình người « lại cái » hay yêu mến đàn ông, vậy tưởng nên cho giống lại-cái là « Ái-nam ».

Còn như hạng giám (quan-thị) hầu cận ở trong đền vua, thì tưởng nên cho là « ái-nữ ». Giám vốn là đàn bà hóa lại đàn ông. Cái khuôn mặt họ, ngó hơi mai-mái, mà họ thích ăn mặc theo lối đàn-ông, họ không làm dáng, không hay hồ-ngươi. Ở trong cung cấm, họ hay thầm yêu trộm giấu với một chị cung nga nào, gọi là « thương bạn ».

Cái ân ái của đôi thương bạn ấy, thực là khác thường. Hai bên coi nhau như vợ chồng, mà kỳ tình, trừ ra sự âu-yếm bề ngoài thì chẳng ai làm gì nhau được; nhưng bên chính-cái thường bị thiệt thòi về những cái cần cái ngất, lắm khi đau điếng và giật nẩy cả người; các quan-thị ngài chơi lắm miếng lạ đời, thật khó tả lên trên giấy mực. (Còn nhớ vào khoảng năm 1888, ở Kinh có một ông giám, vì dục tình không thỏa mà sau mắc bệnh di-tinh một cách rất là gớm ghê.) Ở Huế ngày nay còn có những người thương làm mà trở nên giàu có.

Vậy giám là một giống ưa đàn bà, thì nên cho vào hạng « ái-nữ ».

Cứ theo hiện tình của hai giống ấy, thì « ái-nam » tức là « lại-cái », còn « ái-nữ » tức là « lại-đực ».

Mấy lời thiển-luận nhờ mong nhờ bậc bác-văn quảng-kiến bổ chính lại cho.

Phụng-đình, Tourane.

Những tiếng ở chốn lâm-toàn và chốn thôn-lỗ khác tiếng ở nơi thành thị kinh-kỳ

Váy khâu giao : Thứ quần đàn bà ở vùng bể may ngắn và hẹp.

Con cùm : Cũng giống như hồ mà bé không bắt được người, chỉ bắt được chó, lợn thôi.

Kheo cọt :	Diếu cọt.
Khén :	Gẩy.
Nói huyễn :	Nói nhảm.
Chắc nụi :	Mập mạp.

Cái nỡ ăn cướp : Cái đẳng ăn cướp.
Cái dụi, cái mo, cái khau : Cái gàu.
Cái mủng : Cái thuyền nan con.
Tép lông cò : Cả lành canh.
Nồi kiên-kiên : Nồi đinh.
Bột kiến : Bột còn to.
Cột hoa biểu : Cột đồng-trụ.
Thấp thoi : Xấp xỉ.
Cái xiện : Ấm đun nước.
Cò nhà : Nề nhà.
Nĩa muống : Thìa rĩa.
Cái vịm : Cái liễn.
Cái bím : Đuôi sam.
Cây lụa, cây vải : Tấm lụa, tấm vải
Xe lết : Xe đạp.
Dẻo tuần : Đi tuần.
Nói bẫy : Nói khích người ta làm điều gì
Có gỗi tai : 16 giờ.
Đơm : Khi có giỗ những con thứ đem cỗ đến nhà con trưởng cúng gọi là cỗ đơm.
Bện : Kết.
Cái xuyến : Ấm chuyên chè tàu.
Bánh nẩt : Thứ bánh gạo nếp gói tựa như cái măng đầu to và đầu nhọn.
Bánh nẳng : Bánh do.
Bánh bèo : Bánh bột tẻ đem hấp.
Bánh dợm : Bánh nếp.
Giẻo : Xôi.
Chè đông : Chè kho.
Cơm lam : Thứ cơm người ta bỏ gạo và nước vào trong cái ống tre non đem đốt, khi chín chẻ ống ra lấy cơm
Chè lam : Chè bột.
Bánh phòng phành, bánh rồng rành : Bánh gừng.
Quả cơi : Hộp trầu.
Ghế quả đường : Tủ đồ ăn.
Cái dầm : Cái bơi chèo.
Cái chóc : Cái vỏ con trai dùng để nứng sơn khi cắt ở cây.
Cái vọt gàu : Cái tre cắm choãi ra để buộc cái gàu sòng tát nước ở ruộng
Chim sống nhàn : Con sếu
Con bò nhe : Con bê
Gạch khẩu : Gạch chỉ
Gạch vỡ : Gạch vuông và dày sáu mặt bằng nhau.

(*Còn nữa*) Ng-ngọc-Kiểm

Cải chính

Trong số báo 1988, ngày 5 Novembre, chữ « chó xủa » in sai thành ra « chó xủa », vậy xin cải chính lại chữ « xủa » (vần S) chớ không phải « xủa » (vần X) đâu, vì tiếng đường rong nói « chó xủa » (S) chớ không ai nói « chó xủa » (X) bao giờ.

Cuộc thi thơ

Của Nhóm-thị-Quỳnh nữ-sĩ

Thơ

MCLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cỗ-miếu thêm tươi bút hóa-công.
Đàn hạnh trời Nam cây cỗi Lý,
Rừng nho đất Bắc nước non Hồng.
Mảnh gương khoa-giáp in hồ Bạc,
Chút nghĩa xuân-thu vững cột đồng.
Trải mấy tang-thương còn đó mãi,
Văn-hồn quốc-túy phải đây không ?

Nữ-sinh, Trịnh-thị Vân-Anh, Vinh

MCLXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo thống nay còn tự-điển chung.
Thần tượng Tổ-vương đường bệ Lý.
Tâm hương Hoàng-tộc núi non Nùng
Giáp khoa dựng đứng bia sinh-phật
Trung-liệt xây nên miếu tượng đồng.
Nền ấy hỏi ai công xướng thủy,
Hiển-Thành Tô-tướng vốn nho-phong

MCLXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Triều Lý tô thêm vẻ Lạc-Hồng.
Ngẩn đá non Nùng in dấu cũ,
Mùi hương đàn bạnh ngát thơm chung.
Bia cao đỉnh giáp vừng trăng tỏ,
Áo vẻ giao-hình trận gió không.
Tang hải quản chi cơ tạo chuyển,
Vẫn nền quốc-túy vững non sông.

Trần-mạnh-Bửa
Thừa-phái Bắc-ninh

MCLXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trường Lỗ cung Trâu cảnh lạ lùng.
Khuê-các chon-von nền đại-khối,
Tô-giang đầm-thắm mạch nho-phong
Người hai nhăm triệu lòng đương mến.
Đạo mấy nghìn năm lẽ vẫn sùng.
Tai-tử giai-nhân nào những khách,
Văn-đàn xin góp nén hương chung.

Trần-quốc-Bích
Thư-ký Kho-bạc, Hanoi

MCLXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cỗ-Giám qua trông chạnh tấm lòng.
Giếng Bích lấu Khuê nơi thỉnh-điển,
Núi Nùng sông Nhị khí linh chung
Mỗ khua đạo thánh hương còn ngát,
Mưa tưới rừng nho đá chửa phong.
Tang hải mặc dâu bao biến đổi.
Vẫn còn nền-nếp Tổ-vương cung.

Trần-quốc-Bích
Học-sinh trường Bảo hộ, Hanoi

MCLXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Cửa thánh cao cao ngất núi Nùng.
Sao gác Khuê-văn thêm bóng sáng,
Bia nhà Thái-học chửa rêu phong.
Áo xiêm giữ nếp không màu bạc,
Xe ngựa như bay chẳng bụi hồng,
Tần Hán dẫu hưng thôi sá kể,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,

Trần-văn-Lập
Làng Bát-tràng, Bắc-ninh

MCLXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu đây còn chút cỏ-phong.
Lễ nhạc thơm lây nền nếp Lý,
Áo xiêm vẻ rạng nước non Hồng.
Khôn mòn bia đá dòng sông Nhị,
Vẫn vững lâu Khuê ngọn núi Nùng.
Dâu bể đổi thay dẫu mấy độ,
Quốc-hồn gọi chút khói hương chung.

MCLXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Không-miếu nguy-nga, van thế sùng.
Đàn hạnh nền xây công đức Lý
Sao khuê ánh rọi cỏ huê Nùng.
Di-luân một vẻ nhưng kim cổ.
Hương khói nghìn thu thán nhạt ; ồng
Dẫu có văn-minh tùy mới cũ,
Tinh-thần hẳn cũng Á Âu chung.

Nguyễn-như-Ngọc
Tòa-án, Nam-định

MCLXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cũ rêu in đạo vẫn sùng.
Không-thánh danh thơm lừng vũ-trụ.
Tiên-hiền bia tạc vững non sông.
Dựng nền giáo hóa miền Trung-quốc
Giữ mối cương-thường cõi Á-đông.
Thắng cảnh ngàn thu lòng cảm khái,
Càng lâu càng rạng giống tiên rồng.

MCLXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Cỗ miếu kinh-thiên vững cột đồng.
Xóm Khuyết (1) ngàn thu vừng nguyệt [tỏ,
Trời Nam muôn dặm khói hương xông
Giang-sơn dẫu khác thời Âu Á,
Danh giáo còn thơm chốn Nhị Nùng.
Tân-học nỡ nào quên đạo Khổng
Ngô-gia nữ-giới tỏa gương trong.

Nguyễn-phi-Hiền
Infirmier Major, Hà-tĩnh

(1) Xóm Khuyết tức là Khuyết-tự, chính là làng đức Khổng tử.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 24 độ
15 giờ 25 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 18 Novembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 85 và 9 f. 45 kể từ ngày 19 này.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 18 Novembre 1923* : 3 % 53,25. — 3 % Thứ hoãn vốn dần 64.75 3 % 1917 84,20. — 4 % 1917 57,25. — 4 % 1918 56,40. — 5 % 1915-1916 69.10. — 5 % 1920 84.15. — 6 % 1920 85,20.

Tin tàu. — Tàu *Meinam* tới Saigon ngày 19 Novembre 1923.

Tàu *André Lebon* khởi-hành ở Marseille ngày 16 Novembre 1923.

Quan Toàn-quyền Merlin đi kinh-lược. — Quan Toàn-quyền định rằng khi xong việc Hội-đồng chính-phủ thì ngài sẽ đi kinh-lược mấy tỉnh Bắc-kỳ, nhất là những miền đã bị thủy-tai vừa rồi. Khi đã đi kinh-lược xong, ngài sẽ vô Nam-kỳ ở chừng ba tháng, như lời ngài đã hứa với các hội trong ấy từ khi mới tới Saigon.

Hội-đồng chính-phủ. — Các quan chức ở Trung Nam-kỳ Cao-mên có chân Hội-đồng chính-phủ thì nay mai sẽ đi đường thủy ra cả, vì ở Trung-kỳ phía Nam độ rày trời mưa to quá nên các ngài không đi đường bộ được. Quan Khâm-sứ Pasquier xứ Trung-kỳ và quan Thủ-tướng Ngô-hữu-Bài thì chừng cuối tháng này đều đi đường bộ tới nơi.

Hội-đồng Bảo-hộ. — Hội-đồng Bảo-hộ họp kỳ vừa rồi đã xét những vấn-đề sau này :

Đơn của Hoàng-thiện-Cẩu bị Hội-đồng đề-hình ngày 6 Octobre 1923 phải lưu, nay xin chống án.

Việc xin ân xá cho Ng-v-Điện.

Việc giải bạn thêm cho tờ hợp-đồng của M. Dufourcq thuê đất công-thổ ở Hanoi.

Việc làm tờ hợp-đồng cho M. Hoàng-cam-Ninh thuê đất ở Hà-giang

Việc bán bãi bể cho mấy làng ở Nam-định.

Việc MM. Ng-xuân-Toàn và Ng-hữu-Lạc xin khai hầm đá.

Bản dự-thảo nghị-định sửa đổi lại lệ cho thuê sách học ở trường Bảo-hộ, vân vân.

Đường mắc nghẽn — Đường Cầm lý đi Sept-Pagodes bị lũ một quãng to, cách Cầm-lý chừng 7 kilomètres. Vậy xe cộ không qua lại được.

Cuộc mở sổ Công-thái Đông-pháp lần thứ bảy. — Đến ngày 1er Décembre 1923 hồi 8 giờ sáng tại phòng Hội-đồng tòa Đốc-lý Hanoi sẽ mở sổ Công-thái Đông-pháp lần thứ bảy.

Hội đồng coi việc sổ số ấy có :

MM. Détieux, Tài-chính tổng trưởng hoặc một quan đại-biểu của ngài làm chủ-tọa ; Gébin, đại-biểu quan Chánh-ngân-khố ; quan Tổng-đốc Lê-trung-Ngọc làm hội-viên và M. Beau, phó chủ-sự sở Tài-chính làm thư-ký.

Các số được hoàn lại là :

Một số. . . . . 10.000 đồng
Một số. . . . . 1.000 —
Mười hai số. . . 500 —
Một nghìn mười sáu số 100 —

Rạp chớp bóng
CINÉMA PALACE
HANOI

Từ ngày thứ tư 14 đến ngày thứ ba 20 Novembre 1923

Les quatre cavaliers de l'Apocalypse

là truyện ở trong Sấm truyện trích ra theo như sách của ông Vicente Blasco Ibanès.

Thi thư-ký ngạch Ai-lao. Quan Khâm-sứ Lào ở Vientiane vừa mới điện cho các quan thủ-hiến các xứ nhắc lại rằng kỳ thi thư-ký tập-sự ngạch Ai-lao sẽ mở tại Vientiane và Luang-Prabang cùng một ngày là 14 Janvier 1924. Vậy các đơn xin ứng thí phải đính theo các giấy má theo như thường lệ và phải đệ đến phủ Khâm-sứ Vientiane nhận cho đến ngày 1er Janvier 1923 là cùng hạn.

Khuyến khích nghề nuôi lợn nuôi gà. — Báo *Eveil Economique* kỳ vừa rồi có đăng một bài cổ-động việc nuôi lợn nuôi gà ở nước ta. Sau khi đã chỉ-nghị về việc cho giống ngựa dự cuộc đấu-xảo Canh-nông mà hở hửng với những vật có ích như trâu, lợn, gà cùng những thứ rau quả, vân vân, bài ấy có nói rằng :

« Một con ngựa giống, tốn phí tất cả đến năm vạn quan mà chỉ lợi cho vài mươi người được giải thì với vài trăm người xem đua ngựa và đánh cuộc mỗi năm được vài ba buổi chiều, là những sự chẳng làm giàu thêm cho nước được tí gì, thế mà một con lợn giống độ bốn năm nghìn quan thì khiến cho vài trăm con sẽ sinh được vài nghìn con lợn, mà những con lợn này nuôi ăn cũng như các lợn khác, chỉ trong một năm là nặng hơn ngày được bốn mươi cân ; hãy tính trong năm năm thì con lợn giống có thể sinh được vừa lợn con, lợn cháu, lợn chắt đến một vạn con, nghĩa là hơn được 40 vạn cân thịt, có thể thừa thịt ăn cho một vạn người Annam mà từ xưa đến nay chưa ai được ăn nhiều như thế bao giờ.

Như vậy nếu Nhà-nước phát 500 đồng cho ngựa đem đấu-xảo thì nên phát cho lợn đến năm nghìn đồng, cho gà cũng bấy nhiêu mới phải ; và những giống vật đã được thưởng ấy thì sẽ chọn lấy những con con phát đi các huyện để lại làm giống một từng nữa (nói các lợn giống, chứ không phải nói các quan huyện).

Cứ theo như cách ấy thì không đầy một khoảng mười hai năm có thể hoán cải hẳn cách dưỡng sinh của dân Annam được.

Thế nhưng mà ta cũng đã biết trước cái câu trả lời về việc đó rồi, là : không ai nhìn tới cái lợi nhỏ làm gì.»

Ông giáo Thụy ngâm thơ La Fontaine. — Số báo hôm thứ bảy vừa rồi, trong bài nói về những cuộc du-hí tại vườn hồi K. T. T. Đ. có đăng lầm rằng ông Lê-v Thụy sẽ ngâm thơ La Fontaine. Việc lầm lẫn ấy thật là khá tiếc, vì bản-quán vô-tình đã tiết-lộ một việc của hội khác còn đương trù tính mà chưa quyết định gì cả ; và đối với ông Lệ-v-Thụy là một người bạn rất tốt của bản-quán, như thế lại tự hồ một câu đùa bỡn không được nhã lắm.

Ông Thụy nay mai sẽ có ngâm thơ La Fontaine cho hà con ta được nghe, nhưng mà không ngâm thơ ở chỗ bí-trường.

Hiện bây giờ bản-quán chỉ cải-chính được bấy nhiêu lời mà thôi. Sau định thế nào chắc rằng bản-quán sẽ được kính-cáo cho độc-giả biết sớm.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « FARFAITS » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp kín, mỗi hộp hai mươi điếu. 0. 20

6827

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa-án Trừng-trị xử những việc sau này :

Biệt xứ chung thân. — Tòa phạt Mai-v-Lộc không làm nghề nghiệp gì, Đỗ-duy-Đàm mỗi tên 2 tháng tù và Ng-văn-Giỏ 3 tháng 1 ngày tù về tội đã phải biệt xứ lại còn trốn về thành-phố mà tên Lộc còn một tội ăn cắp thêm tày thân của người khác nữa, hết hạn tù cả ba tên lấy giấy phải đi biệt xứ chung thân, vì chúng trước đã can án nhiều lần rồi.

Ăn cắp và chứa khuy ăn cắp. — Vũ-văn-Khánh và Trần-v-Nuôi ăn cắp khuy trai của nhà máy khuy sai Ng-thị-Hợi bán hàng rong đem bán, Ng-thị-Nhiêu, Ng-thị-Nội, Ng-thị-Hai (22 tuổi), Ng-thị-Hai (26 tuổi) Ng-thị-Hai (20 tuổi) Ng-thị-Nguyên, và Ng-thị-Chí đều là bàn hàng xén tham rẻ mua khuy ăn cắp. Hỏi Vũ-v-Khánh chối không nhận lẽ gì ; Ng-văn-Nuôi nhận có ăn cắp khuy giao cho Ng-thị-Hợi bán hộ cho tiền hoa-hồng ; Ng-thị-Hợi cũng nhận như lời Ng-văn-Nuôi khai. Còn những người hàng xén, người thì nhận rằng có mua, nhưng không biết là khuy ăn cắp, người thì không nhận mua khuy ăn ấy. Tòa nghe luật sư bên nguyên bèn bỉ cãi rồi hoãn lại để nghỉ án.

Bỏ việc làm không xin phép chủ. — Nguyễn-v-Mẫn, 30 tuổi, làm thợ rèn, người làng Cổ-nhuế, tỉnh Hà-đông bị thưa tự nhiên bỏ việc làm không nói gì với chủ. Tòa có trát đòi, thì có một người cũng họ tên như thế, cũng người làng ấy và cũng làm nghề thợ rèn đến khai rằng không có làm công với bên nguyên bao giờ hiện đương làm ở xưởng trại bình. Hỏi bên nguyên cũng không nhận người ấy. Mà người đến khai sáng hôm nay nói không biết là ai cả. Nên tòa kết án vắng mặt phạt Ng-v-Mẫn bỏ việc làm ấy 16 quan.

Ăn cắp dầu. — Ng-văn-Căn không làm nghề nghiệp gì, phải phạt 2 tháng tù về tội ăn cắp thùng dầu ta của một người đi đường.

Còn nhiều việc nữa hoãn đến phiên tòa buổi chiều.

Việc cứu-giúp các miền bị lụt

Hội-đồng trị-sự có lời kính-cáo cùng đồng-nhân đặng biết rằng : Từ ngày khởi quyên đến ngày 14 Novembre 1923 đã cộng số tại phủ Thống-sứ được 29.466 $ 75. Nhưng mà còn nhiều sổ quyên các nơi chưa gửi về hết, nên có lẽ trông mong còn được nhiều thêm lên nữa.

Trong số ấy của các quý quan quyên giúp cũng nhiều lắm, thành một cái tăng chứng rõ ràng các ngài cũng có lòng thương xót người An-nam ta trong cơn hoạn nạn.

Vậy hội-đồng chúng tôi lấy làm vui mừng mà kính-cáo đồng-nhân biết và có lời trân-trọng cám ơn mọi người đã có lòng trọng nghĩa khinh tài, bỏ của ra mà cứu giúp những kẻ bị tai nạn.

Ước-ao rằng việc nghĩa quyên này gây dựng được trong xứ ta tinh đoàn thể liên-lạc cả quốc-dân.

Chánh-hội-đồng lai cảo

Cuộc đánh số giúp trẻ con Tây lai vô thừa nhận. — Cuộc đánh số này đáng lẽ đến ngày 1er Novembre 1923 rút số, nhưng nay lại hoãn đến ngày 16 Décembre 1923. Có bán vé tại bản-quán, mỗi vé giá : 0 $ 50.

Gửi đi các tỉnh, phụ thêm tiền cước gửi thủ phải-lai (Recommandé) tính như sau này :

Từ 1 vé đến 10 vé. . . . . 0 $ 11
Từ 1 vé đến 20 vé. 0 15

Về Nam-kỳ. — Mme Lê-thị-Nhuận là vợ một viên thầy thuốc thú-y tòng sự tại Bắc-kỳ và con gái một đứa lên 4 tuổi, và một đứa 5 tháng đều được cấp giấy đi tàu từ Haiphong về Saigon.

Hưu trí. — M. Phạm-văn-Tuân cai thương-chính được về hưu trí kể từ ngày 1er Décembre 1923.

M. Ng-tấn-Hoành lính kiểm-lâm được về hưu kể từ ngày 1er Janvier 1924.

Cái nạn hàng ngày. — Chiều hôm qua hồi 6 giờ rưỡi, một cái xe sắt trong có một người ngồi là Trần-văn-Mai ở Hà-nam qua chơi Hanoi, khi tới ngã tư đường hàng Giò và hàng Cỏ thì bị một cái ô-tô trong có ba người Tây ngồi đụng phải. Người ngồi xe sắt bị ngã lăn xuống đất và kêu đau trong mình lắm. Đã phải khiêng vào nhà thương.

Kẻ cắp ở Hà-thành. — Tên Ng-v-Phúc tức Ba-xe 22 tuổi, làm nghề thợ cạo, nhà ở Yên-phụ, ăn cắp giật của Mme Ng-thị-Vệ ở Bến-thủy một cái va-li đựng 883 đồng và các đồ nữ trang giá 150 đồng thì đã phải bắt để xét hỏi.

Cần mấy người thợ may biết cắt quần áo tây, hoặc nhận việc về nhà làm, hoặc đến làm tại sở, hoặc làm giờ công được, song phải có giấy chứng nhận làm được.

Hỏi tại G. M. R. Hanoi.

Tin vặt. — Ng-văn-Nhi 25 tuổi, Trần-văn-Khuê 41 tuổi, và Ng-hữu-Tinh 39 tuổi, quán ở Bắc-ninh có trát quan dự thẩm bắt thì biện đã phải tống giam.

Hà-v-Chế 27 tuổi, Đoàn-v-Phúc 30 tuổi đi du đãng, và Ng-v-Mão 17 tuổi cu-li xe, nhà ở phố Duranton bắt được mang một cái ví da hồ nghi là của ăn cắp thì đã phải giải vào tòa án.

Lưu-Lan 20 tuổi làm nghề bán rẻn lấy một cái xe đạp của chủ hiệu cho thuê là Ngô-v-Nhung ; Ng-v-Xuân 16 tuổi ăn cắp quần áo của Mme Ng-thị-Sáng ở bờ sông, Trần-v-Ty, Đào-văn-Con quán ở Hà-đông ăn cắp 10 p. và các giấy má của M. Phạm-v-Chanh ; Ng-v-Chinh 16 tuổi mang một cái thẻ thuế thân của người khác ; Đinh-trọng-Bài 16 tuổi ăn cắp các đồ xe của M. Ng-trọng-Kỳ ở phố Sòng-tô-lịch, đều phải bắt giam để xét hỏi.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.
Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.
Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.
3502

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội-đồng thành-phố. — Đến 20 giờ 45 ngày 26 Novembre này, hội-đồng thành-phố sẽ họp kỳ thường-lệ tại tòa Đốc-lý để cử lại một viên thư-ký và xét định về mấy vấn-đề quan-trọng.

Hội-đồng công-chính. — Hồi 10 giờ sáng ngày thứ năm trước, hội-đồng công-chính đã họp tại tòa Đốc-lý.

Việc đánh đổi đất của quan docteur Petit thì hội-đồng định để trình hội-đồng thành-phố biết rằng đã ưng-chuẩn.

Việc đặt đèn điện và máy nước cho hai phố Porchet và Pennequin thì các khoản chi-phí sẽ trích vào sổ dự-toán sang năm, chứ không trích vào sổ dự-toán năm này như trước đã định. Còn công việc sẽ cho bắt đầu làm ngay từ bây giờ.

Việc bắc cầu qua sông Xi-măng mà hỏi quan Toàn-quyền qua đây có ngỏ ý-kiến thì hội-đồng còn để chosở Công-chánh xét nghĩ và trình bày cách-thức thay đổi cái cầu Doumer ở sông Bonnai ngày trước để dùng vào việc.

Còn việc xin đất làm nhà của hội « Gia-quyến » thì hội-đồng bác đi vì hội ấy đang dục-dịch giải tán.

Bán đấu giá. — Cái nhà to-tướng ở đầu đường Paul-Bert và Amiral Courbet và một dãy kho chạy dài ở đường Amiral Courbet của công-ty Speidel người nước Đức, rộng vừa vặn 2640 thước vuông, thì ngày thứ bảy 17 Novembre đã đem bán đấu giá tại Tòa-án, hồi 9 giờ sáng. Người đến mua có ước năm chục người tất cả, định giá là 25.000 đồng. Sở Poinsard et Veyret giá 48.000 đồng, mua được. Tính thêm hoa-hồng 10 % vào nữa thì tòa nhà của công-ty Speidel trị giá vừa đúng 61.900 đồng.

Thuyền đắm. — Hồi 4 giờ rưỡi sáng ngày chủ nhật, M. B. đi săn về đến Binh-động thì thuê một cái đò có hai người con gái chèo để qua sông. Đò bé mà chở một cái xe kéo, một người chủ hai người phu xe và một con chó săn, cho nên rầm mướn, vừa ra đến giữa sông có sóng vỗ mạnh đã bị nước trán vào đầy ngay. May lúc đó gần sáng nên những thuyền đỗ ở khúc sông gần đấy nghe thấy tiếng kêu-la cứu ngay, các người bị rủi lên được cả. Về sau thợ lặn xuống mò vớt được cả cái xe và súng đạn của M. B. Hiện nay cái đò cũng đã dòng dây đất vào bãi về địa-phận Binh-động.

Tại sao mà chết ? — Chiều ngày thứ bảy trước, vào hồi 6 giờ rưỡi, người ta thấy một cái xác người đàn ông chừng 20 tuổi, đầu bị vỡ lòi óc nằm gối lên trên đống sắt ở hầm tàu « *Commissaire Ramel* » Người ta đoán rằng người này sẩy chân ngã từ trên boong tàu rơi xuống trong khi giờ ăn của các phu thợ khác nên không ai biết.

HÀ-ĐÔNG

Thưởng-hàm. — M. Ngô-vi-Bách người làng Tả-thanh-oai, huyện Thanh-oai, tỉnh Hà-đông, trước đây có sung vào ngạch tượng-binh sang giúp việc bên Pháp trong buổi chiến tranh, có nhiều lao trạng, đã được thưởng các bội tinh ; mới đây lại được thưởng-hàm tùng thất phẩm đội trưởng, thực đã nên xứng đáng vậy.

BẮC-NINH

Tự tận. — Sáng hôm 16, một người đàn ông trạc ngoài 30 tuổi nhà ở gần rạp hát, không biết vì cớ gì ra ao ở gần phố cắn gạo mà tự tận. May sao có người trông thấy vớt ngay lên không can chi cả.

Ai tin. — Quan huyện Tuy tạ thế sáng hôm 16 tại Đáp-cầu hồi 10 giờ sáng hôm chủ nhật đã cất đám, an táng tại cánh đồng Đáp-cầu, các bà con quen thuộc đến đưa đám đông lắm.

YÊN-VIÊN

Việc đắp đê. — Bản-quán tiếp được bài sau này :

Ai cũng nói việc thiên tai nước Nhật đang thương, nhưng thiên tai chỉ hậu thì người ta tìm hết phương pháp mà cứu giúp lẫn nhau. Còn sự thiên-tai dân chúng tôi đang phải chịu còn đang khổ sở thì lại bị nhân tai khổ sở gấp mười. Chúng tôi vốn biết rằng nhà nước bắt đóng công sưu và các thứ tiền phụ thuế, thì công việc đê đã giao cho sở lục-lộ, nay vì nhà nước thấy dân chúng tôi bị lụt, đói khát khổ sở, thì đem tiền ấy cho dân, ai đắp đê được thì lấy tiền ăn, gọi là thay vì phát chẩn. Ngờ đâu người mình nhân dịp ấy, lại làm khổ lẫn nhau, cứ lấy lệ rằng cứ giỗ là có mụi : tê ra từ trên chí dưới, đều trông vào thắng khố dây chúng tôi tất cả ; bắt kỳ người đi học, làm thợ đi buôn, người làm việc nhà nước, người nghèo, người ốm, đều là bắt tuốt tuột. Nhân nạn thay nhiều người không quen làm, mà lại nghèo thì đến nỗi bán con, bán đất mà nhờ các ông tổng lý thuê hộ. Hiện nay đê đã đắp ra gì mà mỗi người dân phải tới đến 4, 5 đồng rồi, lại cũng chưa biết hại bao nhiêu nữa.

(*Xem trang thứ ba, cột thứ hai*).

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thọ đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd Aï-cập, Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 8 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại PHỐ HÀNG GIA-LONG, 82.
GIÂY NÓI SỐ 236 3018.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 châu-kính
Mặt số kim có chất lân-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
3301

祥和裕·
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiễu, hàng tân nhiễu lãn, hàng thật tốt, giá thật rẻ
Có bán cả hàng ta : Bắc-kỳ như the, nuyến, lĩnh, lục, hồng, quế, sồn sồn, và hàng Saigon như lĩnh, the, sồn sồn.
Nay mới có dạ các mầu, hàng thâm, mapa đen và vải mán rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.
Quí khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản hiệu xin gửi contre remboursement.
Cẩn-bạch
2010 YU-WO-TSEONG

CÁO THỊ

Kính cáo các ngài cổ-đông trong hội « HỢP-PHÚ » là một hội chuyên trách tập cổ công-ty (Société en commandite par actions) là một hội mở mang buôn bán và kỹ-nghệ ở phố Amiral Courbet, số 27, Haiphong, vốn gọi 50.000 $ chia ra mỗi cổ phần là 25 $ 00 xin đem tiền cổ-phần đến nhà viên chủ-nhiệm Trần-ngọc-Bích mà đóng để hội tuyển bổ vĩnh-viễn thành lập trong vòng tháng Novembre 1923 này.

HỢP-PHÚ công-ty kính cáo
3719

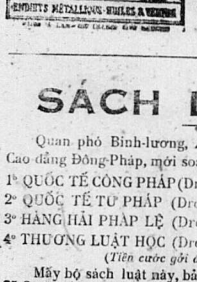
XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài tự rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54. Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* STANDARD », Julien & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.
2003

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. **8 $ 00**
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. **8 $ 00**
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . **3 $ 00**
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . **4 $ 00**
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài).

Mấy bộ sách luật này, bản quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

Bộ luật mới này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Các quan phủ huyện theo lệnh quan tỉnh, tổng lý thi theo quan phủ huyện, còn dân thì như con chạch bỏ đồ cua. Chứ thật thì chính ý của nhà nước có thế bao giờ ?

Yên-viên, Đặng-thị-Hiền

PHỦ-LÝ

Một đứa bé to đầu. Mới đây ở nhà thương Phủ-lý có một người đàn bà đẻ ra một đứa bé đầu to bằng quả *foott-ball*, mình mẩy chỉ bằng tí, đứa bé ấy đẻ ra khỏi thì chết ngay.

Nạn ô-tô. — 5 giờ chiều hôm thứ-năm, có một cái ô-tô đi ở phía Nam định lên, khi đến quãng đường về địa-phận làng Bình-khê, cách ga Phủ-lý chừng 3, 4 ki-lô-mét thì đè phải một bà lão bị thương cũng khá nặng.

Bà lão đó hiện đang nằm tại nhà thương Phủ-lý.

THÁI-BÌNH

Phương-ngại đối từ công-chức. — Bản quán tiếp được bài sau này :

Làng Hà-lý cách huyện lỵ ước 10 kilomètres làng này chỉ quen nghề nấu rượu lậu, quan sở tại vẫn thường thân đến làng lấy khám bắt, nhưng nó lẩu tẩn tang vật, không bắt được bao giờ, lần nay, « 29 Octobre 1923 » quan huyện bận việc có phải ủy thầy Thừa đem linh cơ lính lệ đến làng lấy trách lý-trưởng dẫn bắt được một nhà đương nấu rượu lậu, bắt được rượu nước, rượu cái, cơm giấm, và đồ nấu rượu đủ cả, thầy Thừa tức lập biên bản, giao cho Lý-trưởng kỳ nhận tang vật giải trình. Chợt nghe trống đánh liên thanh, dân làng kéo đến đông lắm để đánh thảo, họ làm ra kiểu vừa đánh trống vừa ăn cướp vậy.

Thầy thừa lúc ấy tự nghĩ thế nguy, chắc rằng nhất-hổ bất-địch quân-hồ liền quẳng cả đao-bút, kịp đem linh chạy vào nhà thầy cánh-tổng (ở gần đấy) mà giấu tờ biên bản ngay lên sàn nhà, dành mặc sức cho chúng sấn vào đương trường cự đả ; khá khen thay cái tinh kiên-nhẫn của thầy Thừa thế mà chịu được, lại cả mấy cậu linh sao lúc ấy cũng nhu mì, quẳng cả tài roi mà chịu thác thủ, dù họ đánh xé, bóc lột, cũng mặc lòng, nhất định không thò biên bản cho họ lấy.

Việc này quan Tòa án sơ cấp huyện ấy đã bẩm giải làm án cho lũ kỳ dịch, dân dinh ấy rồi.

D. H. lai cảo

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG BÌNH

Mở mang việc học. — Huyện Tuyên-hóa là một hạt nhơn-dân còn chất-phác, tri-thức chưa được khai-thông, mà nguyên-nhân là bởi sự giáo-dục chưa phổ-cập.

Vì hạt này vị-trí ở thiên về miền thượng-du, giang-sơn hiểm-trở, đáng-sá nghiêu-nghề, sự giao-thông với miền trung-châu rất là bất-tiện ; giadĩ cầu trong hạt đó, không phải thuần một giống người minh, lại còn một số lớn dân Mọi nữa. Cận-lai, Chính-phủ đã lưu-tâm đến việc khai-hóa cho nhân-dân hạt này, lại được quan Huyện Trần-mạnh-Đàn là một nhà học, thừa được dịp tốt ấy, hết mở mang việc giáo-dục trong hạt-hạ ; vì thế cho nên không ngoài ba năm mà số học, số nhà trường tăng gia lên nhiều lắm. Trước kia dân hạt này không chịu đi học, dù quan trên có bắt buộc, cũng hư ứng mà thôi, thế mà nay họ rất là hiếu-học ; đến nỗi số học đường lập ra không đủ dung nạp hết số học trò cầu học. Thực là một cái tang-chứng hiển-nhiên, rất nên vui mừng cho học-giới hạt này vậy.

Được cái kết-quả tươi tốt như thế, ta không thể không qui-công cho quan Huyện Trần-mạnh-Đàn được !

Lễ kỷ-niệm ngày chiến-thắng. — Ngày 11 Novembre là ngày kỷ-niệm Đồng-minh chiến-thắng, ở bản tỉnh chiếu-lệ cử-hành lễ ấy cũng như mọi năm. Buổi sáng làm lễ duyệt binh, buổi tối thì có cuộc dạo đèn.

Ngày đêm hôm ấy, trong thành ngoài phố đâu đâu cũng huyên-kỳ trương-đăng xem quang cảnh cũng ra vẻ ngày hội.

Trận lụt con con. Mới trong hạ-tuần tháng chín trời nắng chang chang như tiết mùa hè, thế mà bước sang thượng tuần tháng mười thời tiết đổi hẳn, thỏi thì mưa gió liên-miên, ròng rã suốt ba đêm ngày, các miền nhà quê đều ngập lụt cả, xe ô-tô không chạy được, đường giao-thông trong ra ngoài vào đều bị ngăn trở, thư từ chậm trễ, hàng hóa ngưng trệ, hành khách long đong, thật lắm điều bất tiện quá. Còn công việc làm đất, làm đá về đường hỏa-xa cũng phải đình-đốn lại mất năm sáu ngày. Đến như điền-hóa trong hạt hạ thì sự tổn thương cũng không lấy chi làm quan trọng cho lắm, ấy thật là may !

Sò quyên giúp dân bị lụt

Sò số 124

Huyện Lập-thạch

MM. chánh-tổng Đỗ-văn-Kỳ, 1 p. ; phó-tổng, Ng-v-Tựu, 0p.60 ; phó-lý Ng-v-Lan, 0 p.30 ; lý-trưởng Trần-d-Hải, 0 p.50 ; lý-trưởng Trần-v-Nghị, 0 p.50 ; chánh-hội Ng-Tây, 0 p.50 ; phó-hội Trần-Sưởng, 0 p.30 ; lý-trưởng Đỗ-v-Đắc, 0 p.50 ; thư-ký Ng-v-Vệ, 0 p.20 ; phó-lý Triệu-Tuyết, 0 p.30 ; chánh-hội Ng-v-Vĩ, 0 p.50 ; lý-trưởng Vũ-Bích, 0 p. 50 ; phó-lý Ng-văn-Ba, 0 p. 30 ; chánh-hội Ng-hanh, 0 p 50 ; phó-hội Ng-Chác, 0 p.30 ; phó-lý Ng-Bẩu, 0 p.30 ; lý-trưởng Đào-Khoan, 0 p.50 ; phó-lý Ng-Tấp, 0 p.30 ; phó-hội Ng-Hán, 0 p. 30 ; thủ quĩ Đỗ-Nhuân, 0 p.20 ; thư-ký Chương-Liên, 0 p.20 ; lý-trưởng Ng-Thược 0 p 50 ; phó-lý Phạm-Thụ, 0 p. 30 ; phó-hội Triệu-Huân, 0 p. 30 ; phó-lý Khương-Hàm, 0 p.30 ; chánh hội Kh-Khiêm, 0 p.50 ; phó-lý Trần-Đản, 0 p.30 ; thủ-quĩ Đỗ-Đỗ, 0 p.20 ; phó-hội Đào-Toản 0 p.30 ; phó-lý Trần-Bồi, 0 p 30 ; chánh-hội Ng-Chấp, 0 p.50 ; chánh-tổng Vũ-Bái, 1 p. ; phó-lý Vũ-Phú, 0 p.30 ; lý-trưởng Vũ-Điền, 0 p 30 ; thủ-quĩ Vũ-Tịnh, 0 p.2 ; phó-hội Ng-Lãm, 0 p.30 ; thư-ký Vũ-Chương, 0 p.2 ; chánh-hội Trần-Chinh, 0 p.50 ; phó hội Hà-Chiểu, 0 p. 30 ; lý-trưởng Trần-Hàn, 0 p. 30 ; phó-lý Hà-Nang, 0 p.30 ; thủ-quĩ Hà-luận, 0 p.20 ; thư-ký Trần-Chỉ, 0 p.20 ; chánh-hội Ng-Tức, 0 p.50 ; phó-hội Ng-Dương, 0 p.30 ; lý-trưởng Hà-Nhạc, 0 p.50 ; phó-lý Ng Sá, 0 p.30 ; thủ-quĩ Đỗ-Phục, 0 p. 20 ; thư-ký Ng-Chực, 0 p.20 ; chánh-hội Triệu-Ngân, 0 p.50 ; phó-hội Ng-Khoa, 0 p.30 ; lý-trưởng Lê-Tựu, 0 p.50 ; phó-tổng Ng-doãn-Văn, 0 p.60 ; chánh-hội Ng-Địch 0 p.50 ; lý-trưởng Ng-Hiện, 0 p.50 ; phó-lý Ng-Quĩ, 0 p.30 ; thư-ký Ng-Đầu, 0 p.20 ; lý-trưởng Đỗ-Thiện, 0 p.50 ; lý-trưởng Ng-Ngọc, 0 p. 50 ; cựu lý-trưởng Đặng-Thi, 0 p.30 ; lý-trưởng Phạm-Ngư, 0 p.50 ; lý-trưởng Ng-Quế, 0 p.50 ; chánh-hội Đặng-Gia, 0 p.50 ; phó-hội Lục-Giu, 0 p.20 ; phó-lý Lê-Chư, 0 p.30 ; thủ-quĩ Lê-Vịnh, 0 p.20 ; thư-ký Đặng-Chương, 0 p.2 ; xã-đoàn Đặng-Áp, 0 p. 20 ; phó-hội Hoàng-Môn, 0 p.30 ; lý-trưởng Hoàng-Phan, 0 p.50 ; thủ-quĩ Trần Hoạt, 0 p.20 ; phó-hội Hoàng-Nghiên, 0 p.30 ; thư-ký Hoàng-Đài, 0 p.30 ; Đức-sinh-Đường, 0 p.40 ; lý-trưởng Trần-Giuệ, 0 p. 50 ; chánh-hội Ng-Bồn, 0 p.50 ; phó-hội Ng-Bao, 0 p.30 ; thư-ký Vũ-Oai, 0 p.20 ; phó lý Đàm, 0 p.20 ; lý-trưởng Trần-Ngữ, 0 p.50 ; phó-lý Trần-Ia, 0 p.20 ; Phạm-v-Hồ, 0 p.40 ; thư-ký Ng-Tụ, 0 p. 20 ; thủ-quĩ Ng-Đoan, 0 p. 20 ; phó-lý Trần-Nhuệ, 0 p.50 ; phó-hội Ng-Bao, 0 p.30 ; thư-ký Vũ-Oai, 0 p.20 ; phó lý Đàm, 0 p.20 ; lý-trưởng Trần-Ngữ, 0 p.50 ; phó-lý Trần-Ia, 0 p.20 ; Phạm-v-Hồ, 0 p.40 ; thư-ký Ng-Tụ, 0 p. 20 ; thủ-quĩ Ng-Đoan, 0 p. 20 ; phó-lý Trần-Nhuệ, 0 p.50 ; phó-hội Ng-Tốn, 0 p. 20 ; cựu phó-lý Lê-Luận, 0 p.20,

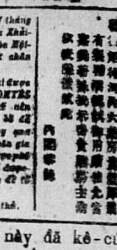
Tổng cộng là : 31 p. 60.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có từ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

● Theo bình tự-nhiên in ra đây, chắc không khỏi có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri không thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôn Một-các phụng thừ chân phụ rằng :
Chiếu nay đại Dược phòng sản MONTÈS phụ-thần, có nấu một thứ rượu bổ để dùng, tuy đương quan rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lợp phải tài gửi cho qui Dược-phòng chế-dùng để tự thang-ẩm.
Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất đã được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin tìm tiếp theo ở trang thứ tư báo này.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ hai 19 Novembre 1923

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

PHỤ NHÂN NAN HÓA

(Hát chèo)

Tích thứ hai :

BẠCH-HÀ, DÁNG TIẾT ÔNG HOÀNG ĐỀ VỢ

(Trẻ con diễn)

Tối thứ ba 20 Novembre 1923

Đại diễn tích hát

ĐỨC ÔNG LỚN TUẦN CHANH

1° Có các con giống ra múa hát.
2° Có lối ba dầu chín đuôi.
3° Có nhiều bài hát và câu hát mới

Bán vé từ năm giờ chiều hôm thứ ba.

BÁN ĐỒ VẠN BẢO

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng chạp tây 1922 mà không chuộc hay là không đổi vé thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba mồng 4 tháng chạp tây 1923 (*27 tháng mười ta*) 8 giờ sáng.

Tiền giấy bút mà người mua phải trả, ngoại giá mua, là bốn phân (4°/₀).

Cái sổ những đồ bán rồi thì trong tháng sau khi đã bán, a muốn đến xem cũng được.

Quan Chủ Vạn-bảo.
2045 MÉTAILLER

Số 38

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện nay thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bồi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thọ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ-giới.)

NGUYÊN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

... Nhưng còn một điều này khó nghĩ quá ! Nếu ta kén cho *Hồng-ngọc* thì cháu gái ta là *Lư-mộng-lệ* kia ta lại hiết kén vào đâu. Ta giữ phần cho con thì tất chúng bảo ta là trọng con hơn cháu. Chẳng lẽ ta lại kén cho *Lư-mộng-lệ* trước, mà còn *Hồng-ngọc* lại tìm đâu khác thì cũng là một sự kiểu-tình. Ta xem hai chị em nó tài-mạo tương-đương, tính ý tương hợp, chi bằng hai người cùng thờ một chàng họ *Liễu* kia, há chẳng hay lắm ru ! Ta chắc chàng họ *Liễu* sau này cũng trở nên một tay Hán-uyên, công-danh vị-tất đã chịu kém ta, nếu bỗ người này không gả thì không còn biết kén ai cho hơn, được !

Bạch thị-lang nghĩ vậy, mới bảo *Tô-hữu-bạch* rằng :

— Tôi có câu chuyện này, đáng lẽ nhờ một người khác đến nói với đại-huynh mới phải, nhưng tôi cùng đại-huynh đã không câu-nệ thói thường thì ý tôi muốn nói thẳng, chẳng biết có nên chăng ?

Tô-hữu-bạch nói :

— Có việc chi, xin tiên-sinh cứ dạy.

Bạch thị-lang nói :

— Nào phải việc chi khác đâu ! Số là hôm trước đại-huynh nói chuyện *Bạch* thị-lang kén rể, chỉ kén những đâu đâu. mà có người tài-tử ở trước mắt lại không hỏi đến, tôi ngẫm nghĩ cũng nói ấy thật rất có lý ! Nay tôi có một con gái và một cháu gái, dẫu không dám khoe là tuyệt-sắc giai-nhân, nhưng so với *Bạch* tiểu-thư thì cũng phảng phất tương-tự. Ngày nay tôi gặp đại-huynh là bậc tài-mạo khác thường, lại chưa có vợ, nếu không biết kén làm rể, để đến nỗi sau này chẳng kén được người, thế thì bảy giờ cười *Bạch* thị-lang bao nhiêu, về sau tất lại cũng cười tôi bấy nhiêu vậy. Chẳng hay đại-huynh nghĩ thế nào ?

Tô-hữu-bạch thấy nói một con và một cháu gái, thành ra hai người, đúng như lời *Trại-thần-liên* vừa nói hôm trước thì có ý kinh ngạc, lấy làm kỳ-dị, liền đáp rằng :

— Lời nói của vấn sinh, chẳng qua quá-kích trong một thời mà thôi, tiên-sinh không lấy làm rõ dại, mà lại muốn tuyển vào ngôi đông-sàng thì con gì vinh-hạnh hơn nữa, Nhưng vấn-sinh này còn có một chút ẩn-tình, chẳng biết có thể giải bày cùng tiên-sinh được hay không ?

Bạch thị-lang nói :

— Tri-kỷ gặp nhau, nên cứ giãi bày tâm sự.

Tô-hữu-bạch nói :

— Vấn-sinh này dẫu chưa lấy vợ, mà thật đã có đính-ước với hai người : một người đã tạ-thế rồi, một người thì lánh nạn phương xa, tuyệt vô âm-tín. Người chết kia hồn về chín suối, không thể sống lại được nữa, nhưng cái nghĩa tôi trọn đời không nên lấy ai ; còn người sống kia biết đâu *Hợp-phố* mà mong châu về, cũng khó lòng có ngày được gặp gỡ. Tình-cảnh tôi như vậy, chẳng hay tiên-sinh dạy cho thế nào ?

Bạch thị-lang nói :

— Thương người chết mà không lấy ai, đã đành rằng giữ trọn được tình nghĩa, nhưng đại-huynh đang tuổi thanh-niên, lỡi rằng vô-hậu (1) kia thiết-tưởng cũng nên phải biết ;

(1) Vô hậu là không có con nối sau, là tội bất hiếu.

còn người sống giả-sử có về được nữa, bấy giờ sẽ hay, đang khi chưa về, chẳng lẽ cứ ngồi mà đợi.

Tô-hữu-bạch nói :

— Mấy lời vàng ngọc, tôi xin vâng mệnh, nhưng chỉ sợ tôi tài-sơ học-thiển không được xứng đáng cái ngôi đông-sàng của tiên-sinh vậy.

Bạch thị-lang hỏi :

— Con nhà hàn-tiện, được thờ người quân-tử, còn gì vinh-hạnh cho bằng !

Tô-hữu-bạch nói :

— Tiên-sinh đã có lòng thương, đáng lẽ tôi nên xin đưa lễ nạp-thái mới phải, ngặt vì trong khi lũ-thứ, biết làm thế nào !

Bạch thị-lang nói :

— Một lời đã nói, trọn đời không sai, còn những nghi-văn tầm-thường, khi nào về nhà, bấy giờ sẽ hay, cũng chưa lấy chi làm chậm.

Hai người bàn định xong, ai nấy đều có ý vui-mừng. Lại thưởng trong mấy hôm nữa, rồi *Bạch* thị-lang cáo từ trước mà rằng :

— Tôi đi đã lâu ngày, sáng mai phải về, còn đại-huynh chẳng hay đến hôm nào thì trở về ?

Tô-hữu-bạch nói :

— Tôi ở đây không có việc gì, hễ tiên-sinh về rồi, tôi cũng thu-xếp về sau, chẳng qua chỉ trong vòng nửa tháng thì đã có thể được đến bái-yết tiên-sinh vậy.

Bạch thị-lang nói :

— Đến kỳ ấy, lão-phu xin quét dọn cửa nhà để đón.

Ngày hôm sau, *Bạch* thị-lang cáo-từ ra về. Khi *Bạch* thị-lang đi khỏi rồi, *Tô-hữu-bạch* nghĩ thầm : *Trại-thần-liên* có lẽ là một bậc thần-tiên hiển-hiện đó chăng ? Cớ sao nói câu gì cũng ứng-nghiệm cả, nhưng còn quẻ bói ta hỏi về sự tiến-trình của ta, ông ta bảo vẫn đang sung chức Hàn-lâm, câu ấy thật ta không hiểu.

Tô-hữu-bạch ở đấy chơi-bời trong mấy ngày nữa, rồi lại nghĩ thầm : bây giờ ta về, chắc hẳn cũng không còn ai biết. Nghĩ vậy, mới gói tiền người nhà bảo đi thuê một chiếc thuyền, lại theo con sông *Tiền-đường* trở về *Kim-lăng*.

Lại nói chuyện *Dương* tuần-phủ lúc trước cố tình làm khó *Tô-hữu-bạch* là có ý muốn cho chàng phải vâng lời kết-hôn với con mình, không ngờ chàng lại bỏ quan mà đi. Khi *Dương* tuần-phủ nghe báo, truyền cho Phủ quan phải cho người tìm về, nhưng Phủ-quan tìm đâu cũng không thấy.

Dương tuần-phủ nghĩ thầm : *Tô-hữu-bạch* dẫu là thuộc-quan của ta, nhưng hắn đến cung chức chưa được bao lâu, lại chưa có tội lỗi tang-thâm chi cả. Nay ta dẫu không làm cho hắn phải đi, nhưng hắn đi thì thực tại ta, các quan ai cũng hiểu cả. Vả *Tô* ngu-sử ở kinh nghe biết việc này, tất đem lòng căm tức, cũng là một sự không hay chọ ta vậy.

Dương tuần-phủ đang ngồi ngẫm-nghĩ thì bỗng có công văn đưa đến. *Dương* tuần-phủ mở xem, thấy có một bản của Lại-bộ xin nhận lỗi, vì *Tô-hữu-bạch* thì đỗ Nhị-giáp đệ-nhất-danh, phải hỗ vào tòa Hàn-lâm, có sao lại bỏ làm quan ngoài. Nay triều-đình giáng chỉ cho *Tô-hữu-bạch* về tòa Hàn-lâm, mà chức thời quan ở *Triết-giang* thì lại tuyển bổ người khác.

Nguyên *Tô-hữu-bạch* lúc đầu vẫn được bổ vào tòa Hàn-lâm, chỉ vì *Vương* tể-tướng đem lòng thù-oán quan chính-chủ-khảo, mới bảo Lại-bộ cải bổ ra quan ngoài. Nhưng cứ theo lệ thì đỗ Nhị-giáp được bổ vào tòa Hàn-lâm, sau các quan trong tòa Hàn-lâm không chịu phá cái lệ ấy bèn cùng nhau dâng sớ tham-hặc Lại-bộ làm trái lệ, Lại-bộ sợ hãi, nên phải nhận lỗi.

(Còn nữa)

Nếu các ngài mệt nhọc, yếu đuối, thì nên uống thuốc Pilules Pink, kẻo sau lại hối rằng sao không uống sớm.

Thuốc Pilules Pink bổ huyết và bổ gân, làm cho ngon miệng, và dễ tiêu. Thuốc ấy chữa các bệnh gốc bởi huyết xấu, thần kịch mệt rất là thần-diệu.

Thuốc Pilules Pink bán tại tất cả các hàng bào-chế.

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit **ĐỒNG-NAM-MỸ**

Dệt lãnh lụa, vải-màn, khăn mặt, đóng giầy tây, giầy ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn xếp, ghế máy, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cắt và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10. đường Bonnard, 90.
Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, qui-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐỒNG-NAM-MỸ số 152. Rue du Coton, Hanoi.

2055

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,
Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiến làm lợi sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING.
Bijoutier,
61, Rue de la Soie, 61
HANOI

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn lắm bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng này cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xúy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và rất qui để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chỉ nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại được như thường không đau không sót. Chiến-dại thỏa khả-dăng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LUONG-VO-SUNE
Chủ-hiệu Đồng-xương-Long
Đại công-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

***Laine complète et pardessus, imperméable** cùng các thứ hàng tơ lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.*

Xin hỏi : Hiệu NAM-THỊNH
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị thuốc bảo-chế có pha chế nhiều môn
mỗi hoàn 0,50 cr (mỗi tối 3 đến 4 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trú tại : 6, Rue de Pondichéry, PARIS — Ở PHÁP CUỘC LẠI
Công-sở chính tại Hanoi, 61 CHASSAGNE, Pharmacien, L. DUONG-NGOC, Mgr, và các hiệu bào-chế khác.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nếu thật quí ông nào mua thì gửi tiền cho : bổ không có tiền xin theo giấy mua thì hạn-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ tờ đầu hoặc mùng một tháng tây trở đi cho gọn.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

HÀNG MỚI VỀ

Enveloppes và chambres à air xe tay
Vải xanh lợp mui thật tốt khổ rộng 1 m 20 giá 2$20 một thước
Chục xe, vòng bánh, nan hoa, vân vân.

Các hiệu xe nên mua ngay được giá hạ

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

2069

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả thùng ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

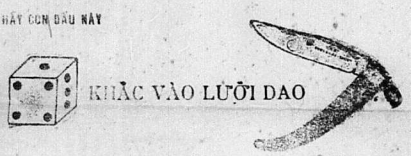
ĐẠI-BIỂU :
Ở tỉnh Haipheng là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông Hock-Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

2065

CÓ THẤY CON DAO NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

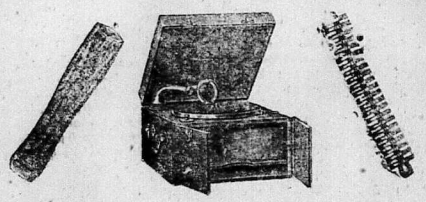
Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá hạ nên 8 quan nên chúng tôi xin hết giá mỗi cái 1$00, vẫn chiếu giá không hớt thời xin kiểu nắp kính giọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

			giá trước	nay
Đồng hồ đeo tay chân tối thấy giờ		số kẻn ly	8$40	4$40
—	lé		6 00	3 00
—	lé	kim thép và kim vàng	4 60	2 50
—	lé	vuông thực xinh	6 20	4 20

Kỉ các quý-khách nhiều cô cho 1 cái mà không hớt giá, nhưng giá trước thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đời mới và 1 cái hộp kính nhung-tím và cũng tiền trước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI

2049

CHANSON & Cie
58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho **thuê** cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mũ « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT HANOI

Ngày thứ bảy mồng một tháng chạp tây và những ngày sau

CÓ BÁN

Nhiều đồ chơi và quà tết rất có ích

TÉLÉPHONE N° 128
Adr. Tél. : MAGARÉUNIS

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu dâu mai)

Đã 40 năm nay, nhiều người cũng đã biết nước có chất sắt là một thứ bổ ích cho họ, nên họ bắt chước mà nung những đanh sắt cho đỏ rồi bỏ ngâm vào bình đựng nước. Như thế thì nước ấy ít ông bổ ích gì cả vì nếu người ta muốn cho thuốc với sắt mà ngâm vào trong nước thì được thì rất phải chỉ tạo ra cũng giống như nguyên chất của thứ ấn mới được. Chính một ông đại danh-y là quan Bác-sỹ Rabuteau ở Ba-lê, ngài đã tìm ra cái lợi lợ của sắt mà chế lẫn với thuốc để ngâm vào nước nhà thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dâu mai) thực là công-hiệu lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ, đỡ da thắm thịt, sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình khoan khoái.

Ăn uống dễ tiêu và lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào chế to đâu có bán cả.

2055

LAXO SODYL

Một thứ hạt gộp chất muối của loài quả thì xúi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, Hanoi

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酩補
pha với rượu vin GRENACHE

J. BLANC *(đệ nhất hạng bảo-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì nếm một cốc vẫn để uống rượu Madère
稍聘欺映番聘番呀無番呀沒戰聽欺映

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2069

Imprimerie du Trung-Bac Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)